

063-132500.

REMISSVAR

Dnr A2019/00521/JÄM

Arbetsmarknadsdepartementet
Jämställdhetsenheten
Kansliråd
Ola Florin
133 33 STOCKHOLM

Promemoria om ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom
brottsofferområdet DS 2019:7

Dnr A2019/00521/JÄM

Kvinnojouren - en fristad i ingenmansland startade sin verksamhet 1982. Vi är verksamma i alla åtta kommuner i Jämtlands län med lokaler centralt i Östersund, vi har ett gemensamt avtal med dessa kommuner. Vi arbetar med stöd till enskilda våldsutsatta kvinnor och deras barn samt med information och förebyggande arbete. Kvinnor kan ta kontakt med oss direkt eller så kan en socialtjänst avtala om socialtjänstupdrag för enskild kvinna med oss. Vi utgår i vårt arbete från kunskap om våld, kön och makt. Kompetensutveckling är viktigt för både jourkvinnor, förtroendevalda och anställda. Vi arbetar också med kvalitetsutveckling av verksamheten. Vi är en ideell förening och arbetar utan vinstintresse. De statliga stöd vi erhållit har haft stor betydelse för vår utveckling.

Övergripande synpunkter

Vi välkomnar ett förenklat ansökningsförfarande med målet att skapa långsiktiga ekonomiska förutsättningar för statsbidrag i form av organisations- och verksamhetsbidrag för kvinno- och tjejjourer. Vi anser ekonomiskt stöd på två år som en förbättring mot idag men ser med viss oro på några av förslagen som vi bedömer få konsekvenserna att stödet till kvinno- och tjejjourer minskar.

Vi anser att det negativt påverkar hela kvinnofridsfrågan och fördelningen av medel att förslaget inkluderar organisationer och verksamhet som ger stöd till brott s-/ våldsutövare (sid 99 Demokrativillkor). Vi anser att både finansiering och verksamhet till stöd för brotts-/våldsutövare skall hållas klart åtskild från verksamhet och finansiering till stöd för brotts-/våldsoffer. Förutom att finansieringen till kvinnojourer på så sätt blir lägre ger det signaler om en annan syn på de brott kvinnor utsätts för.

Vi anser att det negativt påverkar hela kvinnofridsfrågan att språket/retoriken i promemorian tappar fokus från mäns våld mot kvinnor till något annat, oklart vad. Grunden för mäns våld mot kvinnor med vedertagna förklaringsmodeller avseende makt och kontroll ersätts i många sammanhang med situationsbetingade förklaringsmodeller. Att förklara våldet med hjälp av situationsbetingade förklaringsmodeller lägger, mer eller mindre subtielt, skulden utanför våldsutövaren och i stället på den våldsutsatta. Därför anser vi att språket i promemorian bidrar till att minska våldsförståelsen och åter göra våldet ömsesidigt.

Vi anser att beskrivningar/hänvisningar till hur arbetet på kvinnojourer går till/ organiseras inte innehåller en verklig förståelse för hur våra arbetssätt/stöd skiljer sig från sådant som organiseras inom myndighet eller affärsverksamhet eller hur viktigt det är att vårt arbetssätt skiljer sig från dessa.

Vi anser att det viktigt att säkerställa att medlemskap i en riksorganisation inte är en förutsättning för att få ta del av statsbidraget.

Avsnitt 2.1 Förslag till förordning om statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet

Inledningsvis vill vi nämna att vi känner en oro för att förordningen (2015:454) om statsbidrag till kvinno- och tjejjourer tas bort och istället bakas in i föreslagen förordning utifrån att medlen beräknas ligga på samma nivå medan den nya förordningen innefattar flera typer av ideella organisationer. Det ter sig också underligt att ta bort benämningen kvinno- och tjejjour då våldet mot kvinnor tenderar att osynliggöras och könsneutrala begrepp förminskar det folkhälsoproblem som mäns våld mot kvinnor är.

Formen för statsbidraget

Bidrag enligt första stycket 1 ska motsvara en sjättedel av tillgängliga medel och fördelas med ett fast belopp som är lika stort för samtliga sökande som beviljas bidrag

Att alla organisationer som uppfyller kriterierna får samma belopp ser vi som problematiskt, då organisationer kan se ut på väldigt olika sätt, vara olika stora och ha olika mycket verksamhet.

§ 3 punkt 4 har bedrivit verksamhet inom ett eller flera av de områden som anges i 1 § under minst 2 år

Vi anser att denna tid mycket väl kan utökas till 3 år eller 4 år, detta för att undvika verksamheter som startar främst med syfte att få del av bidrag mer än att driva kvinnofridsverksamhet. Ibland förs det fram synpunkter som innebär att en jour skulle vara önskvärd i varje kommun. Vi håller inte med om detta. Som verksamma i glesbygd anser vi att stödet blir bättre när resurserna samordnas över kommungränser istället för att delas i små verksamheter där det blir svårt att upprätthålla kunskap och kompetens på området.

§ 9 punkt 1 samtalsstöd, rådgivning, praktiskt stöd i kontakter med myndigheter och information till personer

Vi motsätter oss att medel som har varit avsedda för att ge stöd till kvinnor inom kvinnofridsområdet nu avses användas till "personer". På sidorna 110–112 framgår att stödet enligt denna punkt inkluderar våldsutövare. Kvinnojourerna och deras organisering och stödarbete kommenteras genom hela promemorian men vi ser inte likande dissekering av verksamheten hos de andra organisationer som inkluderas i det stöd som tidigare varit avsatt för kvinno- och tjejjourer och deras riksorganisationer. Vi har viss förståelse för att anhöriga till våldsoffer kan inkluderas i stödverksamhet men här öppnas inte bara upp för stöd till våldsutövare generellt utan i stort sett till vem som helst.

§ 10 Ansökan om bidrag enligt denna förordning ges in till Socialstyrelsen senast vid tidpunkt som myndigheten bestämmer.

Förordningen föreslås gälla från 1 nov 2019 för bidrag från 2020, dessa kan beviljas för 1 alt 2 år. I det här läget är osäkerheten inför 2020 stor. Hinner en ansökningsomgång ske så att jourerna har någon möjlighet att planera för 2020? Vid beslut för två år så finns sedan osäkerhet inför ansökningsomgångar för kommande år, kommer dessa att ligga lika nära årsskiftena. Eftersom syftet med förändringarna är långsiktighet och förutsägbarhet för organisationerna anser vi att beslut om kommande års fördelningar borde tas absolut senast i september året innan för att ha rimlig tid att anpassa verksamheter. Det vore inte fel att detta framgår.

§ 16 sista stycket Bidraget ska betalas ut i förskott och för 6 månader åt gången eller för den längre tidsperiod som Socialstyrelsen bestämmer.

Det verkar rimligt att dela upp utbetalning för höga bidrag på 2 ggr per år men för lägre organisations- och verksamhetsbidrag till lokala organisationer kan inte förutsättas att kostnaderna ligger jämt fördelade över året.

Avsnitt 5.4.2 sid 80 82 Statsbidraget används indirekt för att finansiera socialtjänst

Vi instämmer i Riksorganisationen **Unizons** analys och kritik i detta avsnitt.

Det finns ingen anledning eller något behov att ha "vattentäta skott" mellan verksamheter i en kvinnojour. Att medel inte ska användas felaktigt är bara en fråga om tydlighet i organisation och redovisning. Det finns däremot stora vinster i att det inte finns några "vattentäta skott" i fråga om lärande och utveckling av verksamhet och påverkansarbete både när det gäller den enskilda våldutsatta kvinnan och när det gäller kvinnofridsfrågan i stort.

Stödet till den enskilda våldutsatta skall ske i ett sammanhang, den fragmentisering av stöd som antyds som önskvärd i promemorian är direkt olämplig och visar lågt förtroende för jourernas förmåga att organisera sitt arbetssätt i enlighet med de metoder vi arbetat fram över tid.

På sid 49 under *Skyddat boende* beskrivs att jourerna är fria att ta emot kvinnor utan socialtjänstuppdrag från en kommun, i övrigt beskrivs skyddat boende enbart som en marknad

genom hela promemorian. Vi vet att det finns jourer idag som enbart tar emot för boende mot ett socialtjänstupptrag medan andra jobbar mer som traditionella kvinnojourer.

Avsnitt 6.1.7 Form en för bidraget

Vi välkomnar ett förenklat ansökningsförfarande för att ta del av organisationsbidraget, även om vi befarar att bidraget riskerar att utnyttjas av vissa organisationer då det är en låg styrnings- och uppföljningsgrad.

Ingen fördelning av medel via riksorganisationer till den lokala nivån

Vi samtycker till att organisationsbidraget inte ska fördelas till lokala organisationer via riksorganisationer. Att en lokal organisation är medlem i en riksorganisation borgar inte för att den har en högre kvalitet i verksamheten. Fristående organisationer kan i mycket hög grad stå för en högre kvalitet. Det vore mycket olyckligt för oss och flera andra kvinnojourer som valt att stå utanför riksorganisationerna om en fördelning via riksorganisationerna övervägdes.

Organisationsbidrag till lokala ideella organisationer

När det gäller fördelningen av organisationsbidraget till lokala ideella jourer så vore det ytterst problematiskt att utgå från antal medlemmar, då medlemsantalet säger ytterst lite om verksamhetsnivån inom organisationen. Att utgå från befolkningen i kommunen/kommunerna är olyckligt för oss som är en kvinnojour i befolkningsglesa kommuner som verkar över mycket stora. De överväganden som finns på sidorna 109–110 är intressanta och vi ser att uppdelningen av organisationsbidraget i en fast och en rörlig del som baseras på något mått som kan placera sökandena i några olika kategorier som en möjlig väg.

Verksamhetsbidrag till lokala ideella organisationer

När det gäller verksamhetsbidrag till lokala organisationer tycker vi det är viktigt med tydliga ansökningar men har viss oro att kunskapen om de olika variabler för arbets- och organisationssätt som finns i storstad kontra glesbygd inte beaktas vid bedömningarna av ansökningarna

Avsnitt 6.1.8 Handläggning av bidragsärenden

Bidrag ska kunna lämnas för en tidsperiod om två år.

Vi samtycker och vitsordar att bidragen ska kunna lämnas för två år, vilket innebär en bättre förmåga till verksamhetsplanering, förutsägbarhet och långsiktighet i arbetet.

Avsnitt 8.1.2 Konsekvenser för ideella organisationer

Antalet ansökningar från behöriga organisationer enligt den nya förordningen

I och med att antalet organisationer som kommer att vara behöriga att ta del av statsbidraget enligt denna förordning kommer att öka, innebär det i sak att kvinno- och tjejjourernas bidrag kommer att minska. Kvinno- och tjejjourer arbetar utifrån beprövad forskning och fakta, evidensbaserad praktik, vilket inte går att säga gällande behandling av våldsutövande män. I Sverige har mansbehandlingen i motsats till internationell forskning tenderat att bli kortsiktiga behandlingssejourer på några enstaka möten, samt att förklaringsmodellerna som mansbehandlingsorganisationerna har till våldet inte

samstämmer med den forskning och jämställdhetspolitik som Sverige antagit. Att statsbidraget ska delas mellan kvinno-/tjejjourer och mansbehandling är befängd, det är som att finansiera två motpoler inom samma förordning.

Avsnitt 8.2 Konsekvenser för jämställdheten

Vi anser att en förändring av retoriken kring statsbidraget genom att radera kvinno- och tjejjourer är att ta ett steg bakåt i kampen för jämställdhet. Att dessutom dela bidraget mellan organisationer som har olika syn på våldets förklaringsmodeller är kontraproduktivt. Vi är långt ifrån jämställda när det gäller utsatthet för våld i Sverige, därför bör satsningen kvarstå på kvinno- och tjejjourer. Att 22 kvinnor dödades förra året av en nuvarande eller tidigare manlig partner bör tala för sig själv.

Att kvinno- och tjejjourer som arbetat mot mäns våld mot kvinnor i över 40 år nu ska sammanföras i en förordning tillsammans med behandling av våldsutövare är ett steg bakåt i utvecklingen och historielöst. Att inkludera arbete med våldsutövare i förordningen gör det kvinnojourerna länge fruktat- nämligen att den tryggare, långsiktigare och bättre finansiering vi behöver för vårt stöd till våldsutsatta kvinnor och barn och som vi länge kämpat för hamnar istället hos våldsutövare. Vi ser inte att det finns någon grund för att påstå att behandling av enskilda våldsutövare ger någon som helst förebyggande effekt på området som helhet.

Östersund 2019-08-14

Jessica Ottosson

Ordförande